

BISERICA și ȘCOLA.

Foia bisericească, școlastică, literară și economică.

Iese odată în săptămână: DUMINECA.

PREȚUL ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungaria:

Pe un an 5 fl.—cr., pe 1/2 an 2 fl. 50 cr.

Pentru România și străinătate:

Pe un an 14 fr., pe jumătate an 7 franci.

PREȚUL INSERTIUNILOR:

Pentru publicațiunile de trei ori ce conțin
cam 150 cuvinte 3 fl.; până la 200 cuvinte 4 fl.;
și mai sus 5 fl. v. a.

Correspondențele se se adreseze Redacțiunei

„BISERICA și ȘCOLA.“

Er banii de prenumerațiune la

TIPOGRAFIA DIECESANĂ în ARAD.

Promemoria

Clerului și inteligenții laice române ortodoxe.

IV. Al 9-lea Metropolit *Pavel Nenadovici*, când s'a ales la 1749, eră deja în etatea bătrânețelor, altmintrelea bărbat foarte prudent și venerabil, și dora din această considerațiune el cel dânteu de odată cu aprobarea pré înaltă a alegerii sale a obținut titlul de „*escelență*“, cea-ce apoi s'a continuat la toți următorii săi până 'n ziua de astăzi. Împărătesa Maria Teresia avea o deosebită grație pentru venerabilul bătrân și multe îi iertă, chiar și când îl dojenea, nu se superă, și-i acorda pururia intrare liberă la ea; în această privință multe anecdote s'au păstrat la Sârbi. El a zidit și împodobit biserica catedrală, și el cel dintăiu a fost aședat în cripta ei, reposând la 1769 în etate de 90 de ani.

Sub regimul bisericesc al acestui Metropolit atâtea întemplări au concurs, ca tot atâtea evidente rezultate ale politice, aplicate aprópe 60 de ani asupra popórelor de legea grecescă-orientală, încât și numai a-le atinge aici cu scurte explicațiuni ar fi pré lung, ba chiar imposibil. Deci voiu atinge numai câte-va, cari ne ating direct séu indirect pe noi Români, și cari în literatura noastră puțin, séu de loc nu se găsec apreciate în ordine, zăcând datele relative la cele mai multe și mai importante. prin archivele din *Viena, Buda, Carloveț și — Petersburg.*

Permit pentru caracterisarea lui spirituală, că era omul culte și moralisării creștinesci a popóului; dar plin de scrupuli relativ la cultura superioră. A dat tot indemnul pentru înființarea de școle poporale, și chiar a întemeiat în Carloveț o școlă superioră cu 5 clase, anume pentru învățarea limbilor *slaveană și latină*, clase preparatóre pentru un clercult, dar a interdis preoților predicarea în Biserică, cu motivul, că — prin *nesciință* pot se provóce erezuri! *Ion Raici*, marele dup'aceea istoric al Slavilor, ca om tiner era printre profesorii acelei școle superióre din Carloveț, deci provocat din tóte păr-

țile, ca să compună un *Catechism bun*, prezentându-se Metropolitului ca să-i cêră binecuvântarea, acesta i-ar fi respuns — dice-se: „*Școlarii tîi n'au trepuintă de Catechism; învață-i tu Tropariul și Cordanul; întru acestea se cuprinde credința și legea*“.

Tot pentru eventual necs, spre orientare notez aici următoarele incidente. Pe când la anul 1748 se afla adunat în Carloveț Congresul național-electoral, o deputațiune de 2 fruntași ai Românilor din Brașov, în calea ei spre Viena, cu plânsori către împărătesa — pentru cumplitele abúsuri ce se comiteau întru propagarea forțată a „*sânței uniri*“, abătându-se pe-la Carloveț, a fost acolo bine primită, în Congres introdusă și ascultată, apoi încuragiată și — recomandată agentului Metropoliei în Viena. În returnarea ei, după aprópe un an, aceeaș deputațiune română ér s'a abătut pela Carloveț, găsind érași întrunit Congresul național-electoral, ce alesese Metropolit pe *Nenadovici*, în locul repositului în Viena *Antonovici*, și éraš a fost bine primită și ascultată. Astfel s'a făcut începutul relațiunilor cu Români din Transilvania.

D'aci mai departe s'au urmat evenimentele — cari de cari mai memorabile.

Lupta și martiriul episcopului *Inocențiu G. Micu-Clain*, reclamând acesta tot mereu la împărăția, ca promisiunile făcute prin Resoluțiuni Românilor uniți — să se împlinescă — și în privința politică, și mai vértos în privința școlilor!

„*Apostasia*“ protopopului *Nicol. Balomiri*, carele din vicariu general al Episcopiei unite — se făcuse dincolo peste munți igumen la Argeș, apoi dispărând d'acolo, pe-la 1750 se ivesce în Petropole, în genunchind la piciórele împărătesei *Elisaveta*, cerșindu-i protecțiunea popóului român ortodocs — din Ardeal, în contra maltratárilor ce i-se fac prin guvernul Mariei Teresiei, — cea-ce ea și acórdă, întrevenind la Viena prin legatul ei, cărui îi dá în această privință energetică instructiune, din care citez

aici — „*Hoc negotium concredimus misericordī zelo et industrioso conatui tuo, ut omnimode coneris et quodcumque modum invenire poteris satagas, ut perficias negotium eiusdem fidei Nostrae, pro eorum auxilio*“ . (A se vedé acest act împărătesc-rusesc, în fasc. Cancel. aul. Nr. 297 ex. 1750 ; de altă parte : Propunerea și planul consilierilor Mariei Teresiei, cu — „*Placet*“ al acesteia, pentru respunsul de dat la Petersburg și măsurile de luat în contra „*Uniților — desuniți*“ și în contra lui *Balomiri*.)

Curând după acestea urmăză la 1751, 2. 3, cu permisiunea Curții de Viena, la invitarea Împărătesei *Elisaveta*, migrațiunea cea mare a Sârbilor în Rusia, sub căpitanii lor *Hrvat și Tökölyi* ; numărul acestei migrațiuni se pune la 100 de mii, ér cauza : *nemulțămirea și indignațiunea generală pentru tractarea perfidă a Sârbilor în contra an gajamentelor privilegiale !* Acéstă migrațiune a pornit mai vârtos dela Murêș, părăsind comunele : *Glogovaț, Pecica, Cuvin, Cenad, Nădlac, Semiclac* etc. Prin acéstă ușurare, Românii au eșit de-asupra în acele părți.

(Rusia i-a primit pe acești Sârbi, dându-li un teritoriu la Nistru cu numirea de „*Nova-Serbia*“, formând din ei comunități cu numele celor părăsite aici. Astăzi toți sunt rusificați, dar în bunăstare economică.)

Cam pe acelaș timp s'au ivit în Transilvania, întru ajutoriul, séu — cum se exprimau cei dela guvern și din Viena, pentru agitarea și turburarea Românilor ortodocși — călugării *Visarion* din Bosnia, — unii dic din Rusia, și *Sofroniu* din patriă, cari au propagat întru adevér un fanaticism religionar pân' la extremitate. Atunci a pășit la Curtea împărătescă Metropolitul *Nenadovici* cu pretensiunea, spriginită prin Privilegiile Sârbilor, precum și ale Românilor dela principii Ardealului, ca *jurisdicțiunea sa să fie recunoscută și asupra celor neuniți din acest principat !* etc. etc.

Astfel incurcat guvernul Împărătesei *M. Terezia*, și-a luat refugiul la ridicarea de cestiuni și chiar *suspițiuni* — și mai mult incurcătoare și totodată foarte grave și — gingașe, precum este aceea, încă de mai nainte sulevată dar neurmărită serios : *Dacă drepturile și imunitățile acordate Sârbilor lui Csernovici prin privilegiu, compet și celorlalți ortodocși și în special Românilor ?* Ba încă și aceea : *Ore drepturile privilegiale, nefiind Privilegiile inarticulate în Ungaria, sunt ele valabile în părțile Ungariei ?* *) Cătră acéstă, fiind-că Metropolitul cu *E-*

*) Precând astă dată Consilierii Mariei Teresiei, pentru a incurca și agrava cauza, ridicau aceste întrebări, ei se făceau a fi uitat cele întâmpalte cu mulți ani înainte, anume cu ocașiunea Dietei unguresci dela 1729. Atunci națiunea „*Rasciană-Illyrică*“, cum se numiau fruntașii Sârbilor, pentru a două oră a petiționat la Dietă pentru înarticularea drepturilor privilegiale și cauza a fost discutată, și prin Resoluțiune împărătescă li sa făcut de scire, preeum-că — Metropolitul și Episcopii se susțin îndreptuljurisdicțiunilor — „*restricte ad Clerum et populum eiusdem ritus non unitum*“ Va să dică, chiar Representanța țerii a recunoscut jurisdicțiunea ierarhiei rasciane ilirice, eserciată dela început uleri.

iscopii sei tot mereu se plângea la Curtea împărătescă pentru nedreptățile i asupririle ce neîncetat au să sufere ei și credincioșii lor, bietul bêtân, mereu a fost bânuit că — în secret *ar avé legături cu Rusia* și ar alimenta turburarea creștinilor ortodocși — întru interesul politiceii aceleia !

Pe acéstă cale a politiceii intrigante ajunsese lucrul acolo, că Împărătesa, printr'o Resoluțiune dela 1762 dede Metropolitului cea mai aspră dojană, pentru neîncetatele agitațiuni, p'ânsori și proteste, ér expresiunile direct învinuitoare a politiceii Curții din reclame le dechiară de *vătămăre a Măjestății*, — pentru care numai blândéța ei („*Maine Milde*“) îl scutesce de pedépsă ; apoi în cât pentru *neinarticularea Privilegiilor* — dechiară-pe față, — că *națiunea rasciană este, cum se sciă, — numai tolerată în Ungaria !* („*Die raicische nation mache bekanntlich keine derer in meinem Königreiche Ungarn recipirten, sondern nur eine derer tolerirten aus. — — — Die Privilegia und Freiheiten hatte dieselbe von der Königs Gnade und Oberstengewalt erhalten*“) Într'una Metropolitului și Episcopilor săi fû strict interdiș ori-ce amestesc în cauza *Unirii*.

Într'aceea relațiunile esterne — în secret mereu se pregăteau a se schimba, și — agenții împărătesci observau și rēportau acéstă. Deci curând înșiși consilieri magiari ai Împărătesei găsiră, că Resoluțiunea atinsă, între împrejurările situațiunei actuale — ar fi prédrastică și Metropolitul ar trebui — mângaiat și menagiat ; ceea-ce Împărătesa și încuviință !

Se pregătea adecă în Rusia detroniarea Țarului bețiv și năuc *Petru al III*, aliatul Austriei, și înlocuirea lui cu — femeia lui, *Catarina II*, geniala „*Semiramis a Nordului*“, rivală periculósă a Mariei Teresiei, periculósă special în afacerea *unirii forțate*, carea devenise problemă publică a statului la noi. Astfel deci, încă preventiv, la 1761 s'a combinat misiunea generalului *Bukow* în Transilvania, carele provédut cu multă cavaleriă și artileriă, avea instrucțiunea, ca — prin teróre să facă a înceta mișcarea Românilor ortodocși și a amuți protestele lor contra unirii. Și atunci, ca de ajutoriu, *quasi bisericesc-moral*, episcopul de Buda, *Dion. Novacovici* s'a pus la dispozițiunea crudului general.

După manuscriptul lui *Bod* „*Brevis Valachorum Historia*“, Resoluțiunea Mariei Teresiei dto 21 Martiu 1760, numesce pe acel *Dionisiu* din Buda „*Vestrae Religionis Episcopum, a Nobis iam nominatum* ;“ dar adevérul factic e, că ei 20 de ani a fost *administrator* și a rēposat ca episcop al Budei la 1780. Destul că, până aci, Românii ortodocși din Transilvania, sub patru puternici stēpânitori ai culței și umanei Împărății austriace, șesedeci și unu de ani au fost lipsiți de conducere, binecuvântare și mângădere archierescă !

Sciut este că — misiunea generalului *Bukow*, cu tóte desastrele, intrigele și crușimile întrebunțate — nu și a ajuns scopul ; mai vârtos căci —

Tarina Catarina II, la 1762, după uciderea bărbatului ei prin favoriții ei, urcând Tronul puternicei Rusie s'a interesat și ea pe față de sorțea ortodocsiei în Ungaria și *Transilvania*.

A intrat apoi cevaș liniște în Biserică și popor, deschidându-se dela 1762 *răsboiul septenal* despre care și episoadele și consecințele lui a vorbi aici nu se cuvine . . .

Betrânul de 90 ani Archiepiscop și Metropolit *Pavel Nenadovici*, cel dânteu sub a cărui supremă auctoritate bisericăscă, s'a agitat puternic și cestiunea bisericăscă a Românilor. a răposat în *Carlovăț* la an. 1768, și a fost înmormântat cu pompă ne mai vedută.

La an. 1769 adunându-se Congresul național electoral — a ales pe

Iovan Georgievici, episcopul *Verșetului* și al *Caransebeșului* al *decelea Archiepiscop și Metropolit*, care Congres a încercat a regula și cestiunea dotațiunii episcopilor și a clerului, ceea-ce n'a succedut. Sub stăpânirea bisericăscă a acestui Metropolit, care a ținut abia 4 ani, nu s'au întâmplat nici o schimbare în situațiunea Ierarhiei. Reposând acest Metropolit la anul 1774 s'a adunat éráș Congresul național-electoral și a ales

Al unspredecilea *Archiepiscop și Metropolit* pe episcopul *Timișorii Vicentiu Jovanovici Vidac*. Acest congres, după alegere s'a ocupat serios de *regularea* — de mulți ani fără rezultat încercată, a *Afacerilor bisericăscii*, pe baza drepturilor privilegiale, în care urmare după ascultarea Sinódelor episcopale din 1774 și 76 a emanat la 1777, Ianuarie în 2, *Regulamentul Mariei Teresiei*, prin care — simplu și pe față *Națiunea ilirică se identifică cu Biserica greco-neunită și credincioșii ei*, ér *afacerile politice-naționale se eschid, absolut din ea*, care *Regulament* însă găsindu-l Clerul și fruntașii poporului foarte restrictiv și radical în contra închipuitelor lor drepturi ab antiquo, s'au opus introducerii și prin reprezentațiuni amare au înduplecat pe *Impărătesa* a-l revoca, și a publica altul la 1779, sub titlul „*Declaratorium illiricum*“, mult mal vag și redus, ce este în valoare până 'n ziua de astăzi.

Dela acest Metropolit ca episcop al *Timișorii*, ni-a rămas frumoasa și interesanta carte, în limbă dublă, *slaveno-sêrbăscă și românăscă*: „*Îndreptarea păcătoșului*“, tipărită în Iași, la 1763, cu binecuvântarea *Metropolitului* din *Carlovăț* și al *Moldaviei*, carte rară și de importanță pentru noi.

Trecând acest Metropolit la cele eterne, prin Congresul dela 1781 a fost ales

Al doi-spre-decelea *Archiepiscop și Metropolit Moise Putnic*, episcopul *Timișorii*, carele a trăit până la 1790, după care nu a rămas operă demnă de amintire decât dela 1782: *Regularea Administrațiunii și procedurii prin Consistorie*, așa-numita „*Sistemă Consistorială*.“ Totuș din acea epocă merită a fi amintite aici încă următoarele:

Reposând la 1780 *Impărătesa M. Teresia*, următorul ei pe Tron, fiul ei *Iosif (II.)* se apucase a plănui și introduce reforme mai raționale precum în *Monarhia* întrégă, astfel și în *Biserica ortodocsă*. La 1785, imediat după potolirea *rescotei Româniilor* sub *Horia și Cloșca*, printr'un decret cătră guvernul unguresc a dispus, a se creia pe spesele sale un *Sem nar în Timișóra*, pentru cultura Clerului și poporului român — și celui din *Transilvania*, guvernul unguresc însă — a transpus acest sublim plan la *Carlovăț* — spre opinare, unde apoi s'a îngropat — fără urmă. De asemenea s'a apucat *Iosif* a regula *Mănăstirile*; materialul la stăruirea lui a fost adunat, câte-va *Mănăstiri*, anume în *Bănat* a fost secularizate, *Iosif* a murit și —

A urmat apoi în Aug. 1790 epocalul pentru noi și *Biserică Congres* în *Timișóra*, de care me voiu ocupa mai pe larg în al V-le și cel din urmă articol al ciclului present.

Betrânul.

Ținuta noastră culturală.

Se sbuciumă astăzi toate poporéle pentru o stare și sorțe mai bună. Se ved, și se sêmt deja destul de greu urmările păcatelor veacului comise mai cu seamă pe terenul educațiunii, precum și pe alte terene, din cari și după cari au rezultat multele păcate și greșeli și împreună cu ele nemulțămirea generală de astăzi. Se sêmt adocă astăzi în întrégă *Europa* urmările lăcomiei de a dá elevilor prin școlă multe cunoscințe în mare parte cu neglijerea educațiunii; și se sêmt în și mai mare măsură loviturile date bisericii prin duchul anticreștinesc al veacului. Și în lumea mare se vede o pornire, ca pe terenul educațiunii să-se facă schimbări în spre mai bine, deórece s'au înmulțit, și continuă a-se înmulți păcatele și crimele în toate părțile. Lipsesc în multe părți și în multe pături sociale ómenii de bine, caracterele firme și cu tendințe nobile, ideale, cari le cântă poeții, și le găsim în legendele păstrate din trecut.

O schimbare în spre mai bine dorim neapărat și noi, *biserica și poporul român*. O dorim de veacuri, și nu numai de astăzi, pentru că așa este făcut omul, ca în realizarea binelui să-și vadă cășciugul și rêsplata trudei și sêrguinței depuse în această viață. Voim, și dorim neapărat și noi românii, să ne făurim o stare și sorțe mai bună; și nu numai că ne-ar prinde bine, dar o-am și merita după truda și jertfele, cari le-am adus în gréua noastră luptă pentru viață și esistență.

Dorința după o stare și sorțe mai bună este generală la noi. Toți sîntem însuflețiți de această dorință; dar binele, carele îl-dorim, n'am ajuns să l vedem realizându-se nici pre departe. Va fi avînd și faptul acesta regretabil cauzele sale. Sînt. și pot să fiă multe aceste cauze. Și multe din aceste cauze sînt nedependente de noi, dar în același timp sînt, și pot să fiă multe cauzele, cari să depindă, și să fiă depins dela noi.

Poporul nostru a avut în trecut programa și ținuta sa culturală bine determinată. Ținînd cu rigore la această programă poporul nostru a trecut biruitoriu prin multe năcazuri ale trecutului și în același timp a realizat tot ceea ce avem astăzi, și anume: autonomia bisericească, reactivarea constituțiunii noastre bisericesci și instituțiunile culturale, cari le posedem.

Tôte acestea sînt lucruri de mare valoare pentru dezvoltarea noastră ulterioară, dacă le vom da importanța, ce o merită, dacă le vom prețui după însemnătatea lor. Și nu-i vorba, de toate acestea sîntem de o potrivă toți însuflețiți. În realitate însă totuși din când în când se întîmplă, ca să vedem, că se comit unele greșeli, credem din nebagare de seamă, față de ținuta și programa noastră culturală.

Astăzi de exemplu ne face mari îngrijiri faptul, că pentru sistînerea preoțimii și a școlilor noastre confessionale nu avem fondurile și isvôrile de venit trebuincioase, și că în timpuri mai bune n'am patut să-ne creăm aceste fonduri, și ne-a ajuns vremele grele, prin cari trecem astăzi nu de ajuns pregătiți. Dacă ne găsim astfel, sențelege de sine au contribuit multe împrejurări nedependente de noi, dar între aceste multe împrejurări a concurs pre de altele și împrejurarea, că ne-am ocupat, și vom fi gîndit și lucrat pre alte terene mai puțin mănóse, de cum este terenul bisericesc și școlar pentru noi și pentru poporul nostru. Înainte adecă cu 20—30 de ani, pôte că n'ar fi fost lucru cu neputință, ca să se taiă din islazele comunale câte o bucată de pămînt pre seama bisericii și a școlei, seau să se adune câte ceva dela credincioși pentru biserică și pentu școlă. Nu s'a făcut însă atunci această. și nu s'a făcut din motivul, că n'am fost cu destulă bagare de seamă, și ne vom fi cheltuit puterile de lucru pre alte terene, care lucrare o vedem astăzi de sigur cu toții, că a fost mai puțin mănósă.

Astăzi este de sigur mult mai greu, de cum era atunci, de a lucra pre acest teren. Din norocire însă sîntem obicinuiți cu greutățile; și un popor,

care sînte în sine viéță și putere de viéță, nu-se spariia, și nu se dá nici adată înapoi în fața greutăților. Astfeliu neapêrat ni-se împune datorința, ca să îndreptăm multe, și să facem, și să creăm multe pentru asigurarea și întărirea instituțiunilor noastre culturale. Și convingere firmă avem, că târziu nu este nici astăzi, și nu pôte să fiă, dacă în cele multe, ce avem a-le săvêrși pre tôte terenele de viéță vom îngriji în prima liniă, ca mai nainte de tôte să îndeplinim cele ce sînt de lipsă pentru dezvoltarea noastră pre terenul cultural.

O cere această dela noi atît continuitatea vieții și dezvoltării noastre în cadrul programei și ținutei culturalei ereditate din bêtreni, cât și faptul că pre terenul vieții publice popórele, cari au lipsă să îndeplinescă lucrări multe, dacă voiesc să-le săvêrșescă bine pre tôte, încep, și lucréză mai întâi ceea ce este neaperat de lipsă, ca apoi cu ajutoriul acestora să pótă săvêrși și altele și deci în ordinea noastră de lucra în prima liniă trebuie să-ne preocupe cestiunile mari, cari privesc biserică și școlă, și tot ceea ce chiamați sîntem a face pre alte terene, să-le facem gîndind și lucrînd astfeliu, ca să întărim biserică și școlă noastră confessională.

Prelegeri din teoria musicală.

Semne de alterațiune.

(Accidente sêu semne de schimbarea sunetului).

Înainte a unor note sau la începutul portativului vedem semnul unei cruci duple sêu a unui b țipări; cari în musică se numesc semne de alterațiune sêu semnele strămutării.

Semnul crucii duple arată că tonul care să află înainte a ei trebuie mărit cu jumătate de ton; ér semnul b. arată că tonul care să află înainte a lui trebuie micșorat (scoborit) cu jumătate de ton.

Semnul crucii duple se mai numesce și diez (sêu suitor) ér semnul b se numesce și bemol (sêu pogorîtor).

Când cetim notele cu monosilabe atunci ne folosim de espresiunea diez, ér când cetim notele cu litere atunci ne folosim de particeaua (silaba) is. Exemplu: (cu monosilabe) do (mărit) do diez, re (mărit) re-diez, mi—mi-diez, fa—fa-diez, sol—sol-diez, la—la-diez, si—si-diez, do-do-diez; (cu litere) c (mărit) cis, d (mărit) dis, e—eis, f—fis, g—gis, a—ais, h—his, c—cis; — Asemenea se 'ntâmplă la coborirea notelor cu jumătate de ton. Particeua bemol se folosesc la cetirea monosilabelor ér la cetirea cu litere întrebunțăm silaba es. Exemplu: (cu mono-silabe) do coborit do-bemol, re coborit re-bemol, mi—mi-bemol, fa—fa-bemol, sol—sol-bemol,

la—la-bemol, si—si-bemol, do—do-bemol; (cu li-tere) e coborit ces, d coborit des, e—es (obvenind înainte două vocale una rămâne afară cetindu-se numai una va fi: e—es și nu ees, f—fes g—ges, a—as, (și nu aas) h—hes, c—ces.

La unele piese musicale vedem câte odată semnul crucii plecate séu doi b puși înaintea cutărei note.

Cel diutăiu se numește diez duplu, care are influința ridicării unui ton cu o tréptă mai sus; asemenea doi b. are influința micșorării unui ton cu o tréptă séu son.

R e c a p i t u l a ț i u n e :

Ce semne vedem înaintea unor note sau la începutul portativului? Ce arată semnul crucii duple? — semnul be? Cum se mai numește semnul crucii duple? — semnul be? Când ne folosim de particeaua diez? — particeaua is? Când ne folosim de particeaua bemol — particeaua es? Ce însemnază crucea plecată? — doi be?

Observare: Dacă semnele de alterațiune se află la începutul portativului ce de regulă vedem la toate piesele noastre musicale, avem se înțelegem că semnele respective au iniuriță asupra tuturor notelor din aceeași piesă, cari se vor fi aflând pe aceeași liniă séu întré linie a portativului. Exemplu: aflându-se semnul crucii duple între linia a treia și a patra la începutul portativului adecă înaintea lui e. n'avem alta ca să înțelegem, decât că acel semn are valóie pentru toate notele de acelaș nume.

Semnul îndreptător.

(Becar séu semnul restituirii.)

Voind se elibărăm un ton mărit cu un semiton (jumătate de ton) prin influința diezului, séu micșorat prin influința bemolului, ne folosim de semnul îndreptător, care are forma unui romboid (patruunghiu) prolongite fiind laturile scurte și opuse prin două liniuțe, una trasă în sus în partea stângă ér ceea laltă în jos în partea dréptă al romboidului.

Prin acest semn al restituirii tonul de mai înainte mărit séu micșorat cu jumătate de ton își recăștigă tonul séu original d. e. aflându-se semnul restituirii înaintea unui cis, séu fis ambele tonuri perd semitonul influințat prin semnele de alterațiune. Dorind, ca se elibărăm atari tonuri, înaintea cărora se află semnul crucii plecate séu doi bemoli ne folosim de doi becar.

R e c a p i t u l a ț i u n e :

Voind se elibărăm un ton mărit cu un semiton de ce semn ne folosim? Ce formă are semnul îndreptător? Cum se mai numește semnul îndreptător? etc.

Semnul legăturii.

De multe-ori dorim ca doue, trei séu mai multe note se fie esecutate pe cât se póte legate prolongindu-le astfel prin o liniă curbă trasă de asupra séu de-desuptul notelor respective, carele se numesc **s e m n u l l e g á t u r e i**.

Exemplu: Cântând amin lung (pe mare) pe note, atunci dela silaba a până la min vom avé se tragem o liniă curbă séu semnul legător, ca se înțelegem lungirea silabei a până la — min.

R e c a p i t u l a ț i u n e :

Voind se cântăm mai multe note intru'n șir întins de ce semn ne folosim? Cum se scrie semnul legăturii? Unde se scrie semnul legaturii? etc.

Triola. (Triolet)

O notă intrégă, de jumătate, patrimă etc. împărțită în trei părți egale de aceeași valóie se numește triolă séu triolet.

Tustrele note se légă prin o liniă ovală trasă de asupra séu de-desuptul notelor.

Fiind compusă triola din note patrimi, atunci durata lor este egală la două note din aceste, adecă la două patrimi.

Fiind triola constituită din trei optimi durata lor este egală la două optimi.

În musica vocală de toate țiile obvin înainte mai ales trioleturi.

Sunt și alte grupe afară de acésta, cari numai în musica instrumentală obvin mai adese-ori înainte, astfelia este: quintoletul (o grupă de cinci note) sextoletul (o grupă de 6 note) septoletul (o grupă de 7 note) etc.

R e c a p i t u l a ț i u n e :

Ce numim triolă? Tustrele notele prin ce se légă? Fiind compusă triola din note patrimi la ce este egală durata lor? — din note optimi? — din note șese spredecimi? Ce fel de grupe mai sunt?

Aureliu Bădescu,
învățător.

D I V E R S E.

* *O frumoasă expoziție de pome.* Ministerul român de domenii pune mari străduințe pentru ridicarea culturii pomilor și a ródei lor în Țară, ca a unui bun isvor de bogăție.

Introducerea și împământenirea de soiuri nobile și răspândirea lor în Țară tot mai mult, e o întă bine îngrijită și cu stăruință urmărită a acestui ministeriu. Și în scurt frumoșe succese i-au încununat binecuvântata muncă. Ca să cam aibă o icónă a rezultatelor atinse, a aranjat o expoziție de pome în capitală, la ministerul de domenii. A spus multă lume. Și iată ce scrie „Drapelul“ de Sâmbăta trecută despre acésta expoziție:

„E o adevărată minune, mai ales când te gândesci că toate fructele și toți pomii espuși sunt ródele primei esperiențe, care datéză abia de patru ani.

„Funcționarii cărora se datoresce introducerea în țară a atâtor varietăți de fructe și de pomi roditori, merită totă lauda și totă încurajarea. Ei au făcut în același timp operă utilă și frumoșă, pe care am dori s'o vedem generalisându-se cât mai mult.

„Expoziția acésta dovedește, că țara noastră pôte produce fructele cele mai frumoșe din lume, nu numai cu varietățile de ori ce proveniență, care se pot perfect aclimatiza într'un sol așa de bogat și într'o climă așa de prielnică cum e a noastră. Va fi un nou izvor de bogăție pentru țară.“

Expoziția stă din produsele pepinierelor statului, și s'a deschis în 3 Oct. n. în aripa dreaptă a localului ministerului de Domenii.

Sunt două săli, din care una vastă, în care pomii și fructele sunt expuse în cantități considerabile. Strugurii mai ales, înșirați în ciorchini pe pereți, sau jos în străchini, atrag privirea. A-i descrie e imposibil, atât de numeroșe sunt și atât de frumoșe varietățile expuse. De asemenea perele și merele sunt superbe.

Cinci dovleci, (curcubete, bostani) de câte 105, 110, 115, 117, și 125 chilograme fiecare, sunt puși în ferestre! Acești dovleci urieși sunt produși în pepiniera Petrești de lângă Focșani.

* *Cum are să se întregescă botezul plinit de un mirean?* Sunt preoți, cari stau la îndoală cum să întregescă botezul împărțit de un mirean pruncului slab născut, în casul, când pruncul trăește după botez. După praxa mai pretutindene usitată în biserica ortodoxă se întregesc botezul acesta astfel, că preotul plinesce acelea rugăciuni și acțiuni sante, cari urmează după întreita cufundare în apă și pronunțarea formei botezului. În unile părți ale Rusiei se observă însă altă praxă. O sémă de preoți adevă, cari se țin orbiș de litera rubricelor tipiconale, plinesc, afară de cufundare în apă, totă rânduella botezului, provocându-se la molitvenicul său euhologial tipărit sub preasântitul Iosif (1649), în care între altele se află următoarea întrebare: „Ce se cuvine a face în acel cas, când nu botéză preoții, ei bărbați său femei său monachi?“ Răspunsul sună: „Dacă móre cel botezat, până să vină preotul, darul dumnezeesc îndeplinesce ceea ce lipsesc, dacă însă trăește, și preotul îl mai pune în vasul de botez, plinind rugăciunile și s. mir după obicei. Acésta ție și Nichifor, patriarhul Constantinopolei“ (pag. 726). — Pe basa acestui răspuns află preoții aceea de corect și legal a îndeplini botezul plinit prin sevêșirea întregei rândueli, ei cetesc adevă rugăciunile la facerea catechumenului, sântesc apa, ung pe cel botezat cu unt de lemn și, elăsând întreita cufundare, ei bagă pe pruncul în vasul de botez până la genunchi în apă sântită și muiând buretele în apa acésta șterg cu el părțile trupului unse cu unt de lemn întru pronunțarea numelui s. treimi. — Nepătându-se răspunsului îndus din trebnicul preasântitului Iosif ascrie ție care importanță și fiind pe de altă parte înțelesul lui cam întunecat, noi nu putem vedé în procedura preoților amintiți alta ceva decât un simplu arbitriu. A șterge cu buretele muiat în apa sântită părțile trupului unse cu unt de lem e o întroducere nouă, necunoscută bisericii vechi. Și ție ce înțeles are a aședa pre cel acuma botezat în vasul de botez? La ce se sântesc apa, dacă nu se face în ea întreita cufundare a celui botezat? În ce raport, cătră cel căruia se întregesc botezul, se pot aduce cuvintele din rugăciunea sântirii apei: „ca cel ce se botéază în ea să se prefacă, să lepede pre omul cel vechiu cu poftele înșelăciunii . . . , dacă el e acuma botezat. Ce însemnătate are ungerea celui botezat, dacă ea trebuie să premérgă botezului? Și în urmă ce înțeles au lepădările de satana din partea celui botezat, dacă el a desbrăcat acuma pre omul cel vechiu și s'a făcut moștean împérrăției celei vecinice. . . .

Écă de aici rezultă fără îndoală, că numai ace preoți proced corect și legal, cari botezul plinit de un mirean îl întregesc cu rugăciunile, cu ungerea s. mir și cu cele lalte rândueli, cari urmează după întreita cufundare în apă.

* *Statua genului omenesc.* În Paris s'a format un comitet, cu scop de a ridica o statuă imosantă a genului omenesc. Statua este proiectată în mărime uriașă; ea va fi construită din petri și minerale, în formă de mozaic. Desvêlirea ei se va face cu ocazia expoziției din 1900 în legătură cu o mare sêrbare internațională, la care tôte națiunile lumii să fiă reprezentate.

* *Templul lui Apollo.* Din Atena se scrie, că societatea archeologică grecescă face actualmente săpături aprópe de Thermon. Lucrările se fac sub conducerea profesorului Sotiarides. Acesta a constatat, că templul lui Apollo, care a fost aflat în pământ, datéză din secolul al șéptelea înainte de Christos. Templul a fost ridicat pe un vast teritoriu, care servea ca cimiter și în care s'au aflat nenumérate óse de om. S'au aflat încă cinci săbii de fier și de aramă, precum și două copcii Templul are 38 metri în lungime și 12 metri în lățime. Din inscripții se pot constata datele, când s'au ținut adunări în acel templu.

* *Circulația diarelor în Ungaria.* Despre circulația de diare în Ungaria în anul trecut găsim date interesante în raportul ministrului de comerțu cătră dietă. Dintre cele 1203 jurnale și reviste apărute în acel an s'au trimis în străinătate 3.5 milioane esemplare (în 1896 5.9 milioane). E mare numărul celor venite din străinătate: 9.1 milioane esemplare (în 1896 8.8 mil.), singur din Austria au intrat 8.3 milioane. În Ungaria s'au dat pe poștă în anul trecut cu totul 83.5 milioane de esemplare de jurnale. Numărul total al esemplarelor de jurnale date pe poștă și trimise în țéră și străinătate împreună cu a celor venite din străinătate anul trecut, face 92.6 milioane.

Care automobile la armată. Cerculile conducătoare ale armatei comune de mult se ocupă cu idea, de a introduce care automobile în folosirea armatei, pentru transportarea tunurilor și a muniției de războiu. Cu nóuele care au făcut diarele aceste în Viena prima încercare, care a avut un succes peste așteptare bun.

* *Dare de sémă și mulțămítă publică.* La anul 1894-tómna-devenind preot în parochia Orade-Velența am aflat tôte în disordine, astfel și edificiul ție când mărêș al bisericii. Fiind parochia eshauriată, am socotit să mă adresez cătră publicul mare cu un apel, ca și prin acésta să fie ușorată poziția grea a parochienilor maltratați altfel și de vitreaga sôrte.

Ne mai putând amâna pe timp mai îndepărtat renovarea bisericii, aceea în véra acestui an s'a și renovat mântuind astfel pentru posteritate un mărêș edificiu, care spre fală pôte servi ori-cărei parochii.

Cu acésta ocaziune nu pot întrelăsa, să nu esprim mulțămítă parochienilor mei, acelor stimați domni, cari primind apel și colectă, au înțeles glasul nostru, și au binevoit a colecta și contribui pentru acoperirea speselor. De tot s'au spedit 209 colecte, dintre care au intrat cu rezultat următoarele:

Colecta Nr. 6. Colectant Dl Iustin Ardelean redactor în Oradea-mare. Au contribuit: Dr. Nic. Popoviciu 1 fl.; M. Pompiliu Iași 10 lei; dr. Coriolan Pap Oradea-mare 2 fl.; dr. Goldstein Izrael 1 leu; dr. Erdély

Orăștie 2 fl.; A. P. Barcian Orăștie 1 fl.; Nicolae Hențu Seliște 2 fl.; dr. S. Moldovan Orăștie 1 fl.; I. Costin Sibiu 1 fl.; I. Danciu protop. Ofenbaia 2 fl.; Togan Sibiu 1 fl.; dr. Elefterescu București 1 fl.; Ales. Moldovan Deva 2 fl.; N. N. Deva 2 fl.; dr. Elekes Ioan Sebeșul-săs. 1 fl.; Vasile Oltean Blaj 1 fl.; N. N. Blaj 1 fl.; N. N. Orăștie 1 fl.; Onoriu Tilea Sibiu 2 fl.; dr. Iacob Maior Lugos 5 fl.; Franc. Mann St. Andrei 1 fl.; Anton Bárán Nogiorid 50 cr.; Ștefan Făt Apat.-rom. 1 fl.; Petru Clonda Apat.-rom. 50 cr.; dr. Dimitrie Kiss Oradea-mare 3 fl.; Demetriu Moga Pomezau 1 fl.; Ioan Raț Oradea-mare 50 cr.; Mihai Popa Tășad 1 fl.; Porfiriu Popescu Covășinț 50 cr.; Mihai Popescu M. Lazuri 1 fl.; T. Kóvári Oradea-mare 1 fl.; Mochiu Vancea Parhida 1 fl.; de tot 46 fl. 17 cr.

Colecta Nr. 9. Colectant Dl. Moise Boeșan protopresbiter în Arad. Au contribuit Moise Boeșan 5 fl.; dr. Ioan Suciu 1 fl.; Dim. Antonescu 1 fl.; N. N. 1 fl.; Ioan Lengher 1 fl.; Nic. Oncu 1 fl.; dr. Virgil Bogdan 1 fl.; Traian Vășan 1 fl.; Paul Rozvan 1 fl. toți din Arad, de tot 13 fl.

Colecta Nr. 26. Colectant Dl. Vicesțiu Babeș membru al Acad. rom. în Budapesta. Au contribuit ilustra familie de Mocsonyi 60 fl.; Vinc. Babeș Cudapesta 4 fl.; de tot 64 fl.

Colecta Nr. 67. Colectant Dl. dr. Nicolau Popovic. avocat în Verșeț. Au contribuit Ioan Maleta Coștei 1 fl.; Elia Dabiciu Voivodinț 50 cr.; Mihai P. Moise Voivodinț 50 cr.; Simeon Popovici Voivodinț 1 fl.; Georgiu Nedelcu Verșeț 50 cr.; Sofia Oltean Verșeț 50 cr.; Klara Wertz 50 cr.; Mărióra Murășan 50 cr.; Valeria Truța 50 cr.; Paul Liuba 50 cr.; dr. Nic. Popovici 2 fl.; dr. Petru Tepeniag 1 fl.; Mărióra Spătar 1 fl. toți din Verșeț și Svezozar Mihalovici Varadia 1 fl. de tot 11 fl.

Colecta Nr. 70. Colectant Dl. Dr. Aurel Novac avocat în Biserica-albă. A contribuit Dr. Aurel Novac 1 fl. de tot 1 fl.

Colecta Nr. 93. Colectant Dl. Ioan Beleş paroch în Odvoș. Au contribuit Biserica ort. din Odvoș 1 fl. 50 cr.; Ioan Beleş Odvoș 3 fl. 50 cr. de tot 5 fl.

Colecta Nr. 95. Colectant Dl. Protasiu Givulescu învățător în Soborșin. Au contribuit Iosif Ognean Soborșin 80 cr.; Protasiu Givulescu 20 cr.; mai mulți creștini din Soborșin 1 fl. 45 cr. de tot 2 fl. 42 cr.

Colecta Nr. 98. Colectant Dl. Iuliu Groșorean învățător în Galșa. Au contribuit Iuliu Groșorean 1 fl.; Ignatie Serb 1 fl.; Flore Dirlea 20 cr.; Georgiu Dirlea 10 cr.; Crăciun Dirlea 10 cr.; Teodor Ișfan 10 cr.; Georgiu Crișan 10 cr. de tot 2 fl. 60 cr.

Colecta Nr. 110. Colectant Dl. Ioan Pătruț notar în Șepreuş. A contribuit Ioan Pătruț 5 fl. de tot 5 fl.

Colecta Nr. 122. Colectant Dl. Iosif I. Ardelean paroch în Chitighaz. Au contribuit Iosif I. Ardelean 2 fl. 50 cr.; Petru Chirilescu prot. em. Chitighaz 50 cr. de tot 3 fl.

Colecta Nr. 129. Colectant Dl. Romul Mangra paroch în Giriș. Au contribuit Romul Mangra 1 fl.; Lup

Șuteu 20 cr.; Ioan P. Papp Giriș 10 cr. de tot 1 fl. 30 cr.

Colecta Nr. 135. Colectant Dl. Augustin Beleş paroch în Șimand. Au contribuit Augustin Beleş 3 fl.; Maximilian Leucuța 50 cr.; Ioan Volentir 50 cr.; Pavel Stana 1 fl.; Bis. ort. rom. din Șimand 1 fl. de tot 6 fl.

Colecta Nr. 160. Colectant Dl. Victor Rusu paroch în Utvin. A contribuit Victor Rusu 1 fl. de tot 1 fl.

Colecta Nr. 174. Colectant Dl. Georgiu Drimba paroch în Toboliu. A contribuit comuna bis. din Toboliu 2 fl. de tot 2 fl.

Din colecte au incurs suma totală de 163 fl. 49 cr. Fiind și suma acésta mare ajutor la renovarea edificiului bisericeii noastre, primescă toți Domnii colectanți și contribuitori cea mai adăncă mulțămită din partea mea și a poporului meu credincios.

În legătură cu acésta atrag atențiunea fraților mei în Christos din Bihor în special și în general a tuturor ómenilor nostri de bine, cari tind la principiul, ca ori-ce lipsă să fie acoperită de la ómenii nostri, că la Oradea-mare este un întreprindător român Mihai Flonta, care ne-a renovat biserica ieftin și mai presus de tóte fôrte bine, putând afirma cu conșciință curată, că un străin nu sêvirșia așa lucrul acesta, prin urmare este vrednic de a 'l îmbrățișa și a 'i conceda lui eventualele lucrări.

Oradea-mare, la 10. Octemvrie n. 1898. — Andrei Horvath, presbiter ort. român.

Concurs.

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc din comuna Șilindia, prin acésta se escrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în foia „Biserica și Școla.

Emolumintele sunt: 1) în bani gata 300 fl.; 2) 24 metri lemne, din care se va încălzi și sala de învățământ; 3) pentru conferință 10 fl.; 4) pentru scripturistică 5 fl.; 5) Cuartir liber și grădină de legumi.

Recurenții pentru acest post învățătoresc sunt avisați ca recursesele ajustate cu documentele legale, prescise și adresate comitetului parochial din Șilindia se le subșternă M. O. Domn Acentie Chirila, insp. școlar în Șilindia p. u. Silingyia și a se presenta în vr'o Duminecă ori sêrbătore în Sta biserică, spre a-și arêta des-teritatea în cant și tipic.

Șilindia, la 23 Septemvre 1898.

Comitetul parochial.

În conștelegere cu: ACSENTIE CHIRILA m. p. insp. școl.

—□—

În urma rezoluțiunei Ven. Consistoriu diecesan Nr. 4797/898 se escrie concurs pentru ocuparea stațiunei învățătorescei la școla vechiă gr. or. română din Macea, cu termin de alegere 1/13 Noemvre a. c.

Emolumintele sunt: a) salariul în bani 300 fl.; b) 4 stângeni lemne; c) pentru scripturistică 6 fl.; d) pentru conferință 10 fl.; e) stolele cantorali usuate dela înmormântări; f) cortel ilber cu grădină.

Recursesele ajustate de după prescisele legilor în vigóre și adresate comitetului par. din Macea, au să se astêrnă la subșcrisul ppresbiter în Chișineu (Kisjenőcottul Arad) până în 27 Octomvre st. v. a. c.; ér recu-

renții au a se presenta până cu 8 zile înainte de alegere în sta biserică din Macea, pentru a-și arăta desteritatea în cele rituali.

Dat, din ședința comitetului par. gr. or. român, ținută în Macea, la 20 Sept. v. 1898.

Anton Ineocan, m. p.   *Georgiu Bragia, m. p.*
președinte.   preot. not. comit.

În conțelegere cu : DR. IOAN TRAILESCU, m. p. ppresbiter inșp. de școle

—□—

Să escrie concurs pentru stațiunea învățătorească din comuna **Topa** sup. protopresbiteratul Beiușului cu termen de alegere pe **18/30 Octomvre**.

Emolumentele împreunate cu acest post învățătoreșc sunt: bani gata 300 fl.; intravilanul școlii 1200 □; dela înmormântări mari 40 cr. dela mici 20 cr. și alte beneficii cantonale. Alesul pôte deveni întărit cu decret numai după progresul ce-l va documenta la finea anului școlar.

Doritori de a fi aleși sunt poftiți a și substerne petițiunile conform regulamentului instruite — subscrișului protopresbiter până la 17/29 Oct. la adresa comitetului érá până în 8 zile cătră alegere, a se presenta la biserică pentru a-și arăta desteritatea.

Topa Sup, la 17/29 1898 din ședința ținută.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine : ELIA MOGA, protopr. Beiușului.

—□—

În conformitate cu înaltul decis consistorial, Nr. 5265/1898 pentru îndeplinirea postului vacant de învățator la cl. I. confesională rom. gr. or. din comuna **Chesinț**, prin această se escrie din nou concurs, cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în fôia „Biserica și Școla“ :

Emolumentele anuali împreunate cu acest post sunt: 1) Salari în bani gata 300 fl.; 2) Cuartir liber în edificiul școlii cu grădină de legumi de 1 jug. catastral; 3) 10 orgii de lemne din care se va încălđi și sala de învățământ; 4) 10 fl. pentru participarea la conferințele învățătorești; 5) 5 fl. pentru scripturistica.

Recurentii, cari doresc a ocupa acest post învățătoreșc, sunt avisați ca recursele lor instruite conform dispozițiunilor legali în valôre, și adresate comitetului parochial din Chesinț să le subșternă subscrișului protopresbiter, inșpect. școlar în Lipova (B.-Lippa) până la termenul sus indicat, precum și a se presenta în vre o Duminecă ori sêrbătóre, în sta biserică din Chesinț spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic.

Chesinț, la 6/18 Septemvre 1898.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu : VOICU HAMSEA, m. p. protop. inșpector școlar.

—□—

Pentru deplinirea postului învățătoreșc dela școla gr. or. română din comuna **Ilteu**, diecesa Aradului protopresbiteratul Radnei, se publică concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în fôia diecesană „Biserica și Școla.“

Cu acest post învățătoreșc sunt împreunate următoarele emoluminte :

1) Salariu în bani 300 fl.; 2) pentru conferință 10 fl.; 3) pentru scripturistica 10 fl.; 4) pentru curatorat 10 fl.; 5) 12 stângini de lemne în natură; 6) dela înmormântări unde va fi poftit, cu liturghiă 1 fl.; fără liturghiă 50 cr.; 7) cortel liber și grădină de legumi.

NB. Comitetul parochial se obligă, ca încât alesul învățătoriu va arăta sporiu cu pruncii școlari, îi va urca

salariul încă cu 50 fl. așa, precum au avut și antecesorul

Carii doresc a reflecta la acest post vor substerne recursele adresate comitetului parochial din Ilteu Rev. Domn. protopop și inșpect. școl. Vasile Beleş în Maria-Radna.

Dela recurenți se pretinde se aibă testimoniu de cualificațiune învățătorească și alte atestate, apoi vor avé a se presenta în s. biserică dir. loc spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic, de ôre-ce alesul învățătoriu va funga și ca cantor la s. biserică — fără altă remunerațiune.

Ilteu, din ședința comitetului parochial ținută în 13/25 Septemvre, 1898.

Alesiu Vesalon, m. p.   *Vasilie Givulescu, m. p.*
preș. comit. paroch.   notariul com. par.

În conțelegere cu : VASILE BELEȘ, m. p. protopop.

—□—

Amésurat ordinațiunei Venerabilului Consistoriu orădan de sub Nr. 1106/127 B. pentru îndeplinirea parochiei vacante **Petid** din protopresbiteratul Beliu, prin această se publică concurs cu termen de alegere pe **18/30 Octomvre a. c.**

Emolumentele sunt: 5 și 1/2 jugere pământ parochial, cu arândă anuală de 48 fl.; folosirea morminților cu arândă anuală de 30 fl.; birul dela 180 Nri de căși câte o vică, în jumătate grâu à 1 fl 25 cr. și jumătate cururuz à 1 fl. de tot: 202 fl. 50 cr.; stolele de peste an la 90 fl.; locuință cu grădină de legumi 30 fl. Întréga dotațiune anuală este de 400 fl. 50 cr. Se observă cumcă alesul paroch în înțelesul § lui 8 din Regulam. pentru parochii până în Martiu 1899 are a da 1/2 din venitul parochiei vèduvei și orfanului fostului preot Eut. Suciu.

Recurentii sunt poftiți a-se presenta la s. biserică de acolo pentru a servi, cânta și predica, ér suplicele până în 16/28 au ale subșterne subscrișului în F.-Giriș (F.-Györös) p. Tenke.

F. Giriș la 15 Septemvre 1898.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu : PETRU SERBU, m. p. protop. ales.

—□—

Pentru deplinirea stațiunei învățătorești din comuna **Șicula** devenită vacantă prin abdicarea învățătoriuului Longin Baba, protopopiatul Jenopolei se escrie concurs cu termen de **30 de zile** dela prima publicare.

Emolumentele sunt: a) În bani gata 300 fl.; b) cuartir liber cu gradină de legumi și 1 jug. pământ estravilan, 6 stângini de lemne din care are a se încălđi și școla, 10 fl. pentru conferință; dela înmormântări unde va fi poftit — 40 cr.; respectivul ales tot pentru acest salariu are a sustinea și strana.

Doritorii de a ocupa acest post, sunt avisați recursele proveđiute cu documentele prescise și adresate comitetului parochial, a-le trimite părintelui protopop și inșpector școlar Constantin Gurban în Boroșineu; érá până la alegere au a se presenta în sta Biserica din loc pentru a-și arăta desteritatea în cele rituali.

Dat din ședința comitetului parochial ținută în 8. Septemvre 1898.

Florianu Monția, m. p.   *Georgiu Cruceanu, m. p.*
preș. com. par.   notar com. par.

Cu invoirea mea : CONSTANTIN GURBAN, ppresb. inș. cerc. d^a școlii.

—□—